

Mo i Rana, 27.03.2026

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Saksnummer og dokumentnummer
2023/7703

Avdeling/saksbehandler
ORDF/GW

Deres referansenummer

Innspill fra Rana kommune til KVV Helgeland - Sverige

Rana kommune vil her fremme synspunkter til konseptvalgutredning (KVV) for ny kraftlinje mellom Helgeland og Sverige i tidlig fase, og begrunne disse. Statnett har ikke lagt fram dokumenter vi kan ta stilling til. Derfor forholder vi oss til presentasjoner fra dialogmøtet i Mosjøen 12.03 2026.

Presentasjonene omhandler aktuelle konsepter og endesteder på norsk side for ny 420 kV kraftlinje, men tar også opp andre viktige problemstillinger for utvikling av kraftsystemet på Helgeland. Det ble gitt informasjon om blant annet kraftforbruk framover, modne prosjekter under hver av trafoene, rekkefølge og tempo for tiltak mv.

Derfor vil innspillet fra Rana kommune både ha konkrete synspunkter på den aktuelle utredningen og et bredere perspektiv. Det vil vektlegge hvor fundamentalt viktig og akutt det er for industriutviklingen i Mo i Rana og næringsutvikling i en større region, å få frigjort ledig nettkapasitet, utvikle og bygge ut mer kraftnett, gjerne i etapper.

Det er lite kjent at Rana Trafo ikke bare forsyner Mo Industripark og Rana, men også via trafo i industriparken næringsliv og husholdninger i Nesna, Leirfjord, Alstahaug, Herøy og Dønna. Dette kan øke konsekvensene av kapasitetsmangel tilsvarende.

Rana inngår i Polarsirkelrådet, sju kommuner nord og øst på Helgeland som er vertskap for det meste av kraftproduksjonen på Helgeland, for en av landets største industriparker, og vi

utgjør den klart største eksportregionen i Nord-Norge. De fleste kilometerne av ny kraftlinje vil gå gjennom to av kommunene, Hattfjelldal og Hemnes.

Vi forventer at Statnett med interesse leser og lytter til våre innspill.

Overmodne industriprosjekter rammes

Mo Industripark og vår del av Helgeland er helt avhengige av tilgang til kraftnett både for videreutvikling av eksisterende og bygging av ny industri samt andre næringsetableringer.

Norge har et problem når flere av de reelt mest modne prosjektene må stille bak i køen til kraftnett, samtidig som prosjekter med lav eller svært lav sannsynlighet for realisering får ta opp plass i kapasitetskøen i opptil 10 år. Dette følger ikke nasjonale mål for samfunnsutviklingen og intensjonen med regelverket.

Vi vet at også Statnett erkjenner paradokset. Konserndirektør Gunnar Løvås uttalte høsten 2025 til media at han:

«... tror ikke noen av de store hydrogenprosjektene i dagens nettkø vil bli realisert. De store prosjektene Statnett tror kommer, står ennå ikke i kø.»

Problemet er at flere av de mest modne prosjektene i kø ikke har tid til å vente. Risikoen er overhengende for at investeringer til titalls milliarder kroner i stedet vil skje i andre land med tilgang til kraftnett. Mangelen på tilgjengelig kapasitet rammer ikke bare de største satsingene, men skaper usikkerhet for næringsutvikling i flere kommuner, inkludert en rekke SMB-etableringer og miljøinvesteringer i Mo Industripark, vist av adm. direktør Bjørn Ugedal i Statnetts dialogmøte i Mosjøen. **(Vedlegg I)**

Få, om noen steder er mer egnet for kraftforedlende etableringer enn Mo Industripark, på et ferdig bygd næringsareal, med komplett infrastruktur og med de minste negative virkningene for natur og miljø, slik vi alle ønsker det.

Økt kapasitet er dermed viktig både for regional utvikling, industriutvikling og for å nå norske klima - og miljømål.

Statnett, statlige myndigheter og lokalt nivå bør derfor sammen finne tiltak som fremmer modne etableringer der de positive effekter er størst, og inngrep og kostnader minst.

Senere i innspillet vil vi fremme en løsning på paradokset, der ny kraftlinje fra Sverige vil være et betydelig element.

Synspunkter på konsepter i KVV Sverige - Helgeland

Først vil vi berømme Statnett for byggingen av ny Rana Trafo. Den er et viktig første steg og bidrag til økt kapasitet, men er på langt nær nok til å dekke behovet for modne prosjekter under trafoen, særlig på lengre sikt.

Også derfor støtter Rana kommune bygging av ny 420 kV kraftlinje mellom Grundfors i Sverige og Helgeland. Det vil øke nettkapasiteten på Helgeland med 700 MW og forbedre kraftutvekslingen mellom komplementære prisområder nord i Norge og nord i Sverige. ***Vi ber Statnett prioritere fullføring så raskt som mulig, og helst før 2035 og ikke nærmere 2040.***

De aktuelle konsepter som vil bli utredet, har enten Nedre Røssåga eller Marka som endepunkt på norsk side. Vi vil bli overrasket om ikke ny linje langs eksisterende trase til Nedre Røssåga vil ha både de laveste byggekostnader, de minste inngrepene i natur, miljø og reindrift og kortest byggetid. Dette er hensyn som bør tillegges stor vekt.

Vi vil påpeke at konsept som inkluderer ny trafo i Varntresk er viktig både for kraftforsyning og lokal næringsutvikling.

Vi vil anmode Statnett om å dokumentere i utredningen hvorvidt noen av de to alternativene kan gi uheldige systemeffekter for brukere under Rana Trafo, for eks. svekket kapasitet og forsyningssikkerhet.

Oppfordring til Statnett og myndighetene

Enten Nedre Røssåga eller Marka velges som endested bør dagens reelt tilgjengelige kapasitet i kraftnett i en mellomperiode kunne dekke andre behov på Helgeland, der eksisterende infrastruktur kan benyttes, der det ikke er behov for å bygge nye linjer. Vi antar at en stor andel av de 1000 MW kapasitet som er reservert, kan realiseres først om ca. ti år, når nye linjer står ferdig. Kapasiteten på Helgeland vil øke med ytterligere 700 MW når ny linje fra Sverige settes i drift. (Vedlegg II)

I mellomtiden bør tilgjengelig kapasitet frigjøres til modne prosjekter som kan ta kapasiteten i bruk, som er byggeklare eller nærmer seg investeringsbeslutning. Ved åpning av linjene fra

Sverige og til Marka, i 2035-37 eller helst før, vil det bli tilstrekkelig kapasitet til alle modne prosjekter på Helgeland, både de som i dag er tildelt kapasitet og de som står i kø.

Vi vil oppfordre Statnett og myndighetene om å vurdere en slik løsning, som også inkluderer Sverige-linjen som nå utredes.

Oppfølging av Energidepartementets uttalelse

Vi vil vise til den bindende uttalelsen fra Energidepartementet til den overordnede KVV for kraftnettet på Helgeland. Der er departementet oppmerksomme på mulige forbruksøkninger i Rana:

«Departementet understreker viktigheten av at Statnett i den videre prosessen tilpasser nettutviklingen på Helgeland til behovsutviklingen, både når det gjelder omfang, rekkefølge og tidspunkt. (...) OG.

Dersom forbruksveksten i Rana overstiger det som det planlagte stasjonstiltaket i Rana stasjon legger til rette for, må gjennomføringen av konseptet tilpasses deretter.»

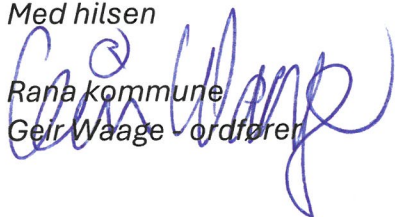
I KVV Helgeland var oppgitte modne prosjekter under Rana 60 MW. (Vedlegg III). Siden da har mengden modne prosjekter under Rana økt fra 60 MW til mer enn 800 MW. (Vedlegg IV)

Det vil si at forbruket i form av modne prosjekter under Rana trafo nå er på nivå med Nedre Røssåga og Marka. Og som tidligere vist, er flere store og mindre investeringer under Rana byggeklare eller nærmer seg det.

Vi vil be Statnett svare på hvordan de siste refererte setningene i Energidepartementets bindende uttalelse vil bli fulgt opp: at gjennomføringen av konseptene i KVV Helgeland skal tilpasses forbruksveksten i Rana,

Til slutt. Rana kommune fikk ved en inkurie en svært sen invitasjon fra Statnett til dialogmøtet i Mosjøen. Vi vil derfor be Statnett om et fysisk møte i Mo i Rana med kommune og industri, for eks. i mai 2026. Der ønsker vi dialog om vårt innspill og videre oppfølging. Det vises for øvrig til dialog og henvendelse fra kommunedirektøren til kommunikasjonssjef Martha Hagerup Nilsson.

Med hilsen

Rana kommune
Geir Waage - ordfører

Brevet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

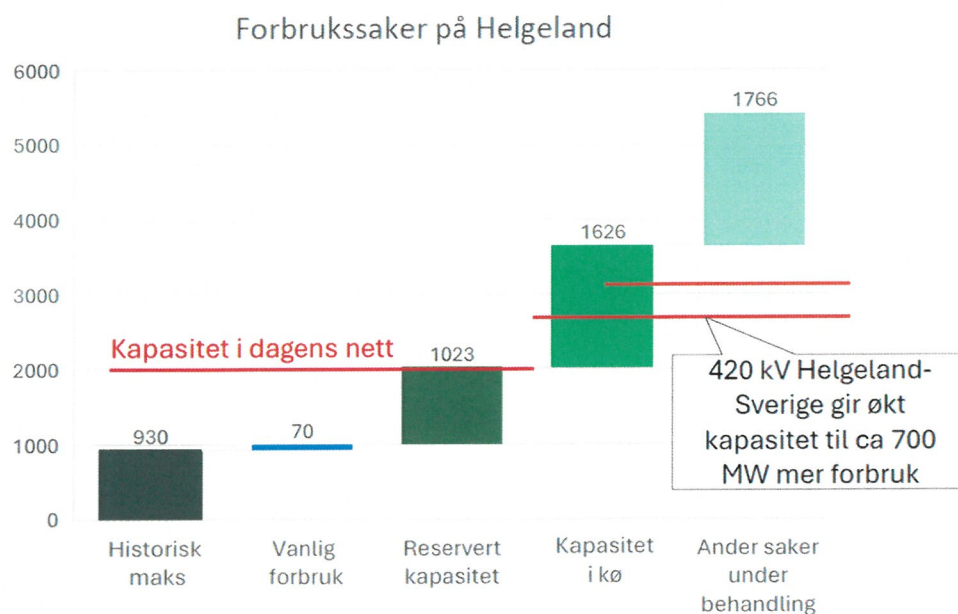
VEDLEGG

- I. Statnetts dialogmøte. Presentasjon Bjørn Ugedal., Liste over prosjekter i kø i industriparken (i tillegg til SMA Minerals og T1 Energy).

Kraftkrevende initiativ i Mo Industripark AS

Navn	Tiltak	Tidsplan	Effektbehov [MW]	Spenningsnivå
Oppstart	Diamantproduksjon	Q3 2025	5,6	
Oppstart	3D metallpulver	Q2 2026	0,31	
Oppstart	Varme til strøm	Ukjent	4	
Med.Tech. (etablert bedrift)	Medisinsk "utstyr"	Ukjent	12	
Oppstart	Produksjon av fiskefor	Ukjent	10	
Prosess (etablert bedrift)	Oppredning	Ukjent	48	
Oppstart	Gjødsel basert på slam	Ukjent	-	
Ukjent	Synthetisk graphite	FID 2025	40	
Oppstart	E-fuel	Ukjent	125	
Andre etablerte prosessbedrifter i klimaomstilling - Potensielle planlagte prosjekter, ikke omsøkt				
	Elektrifisering	Ukjent	5 MW	22 kV
	Karbonfangst	Ukjent	15 MW	22 kV
	Produksjon	Ukjent	29 MW	22 kV
	Pumpeanlegg RIT	Ukjent	1,3 MW	22 kV
	Elektrifisering/hydrogen	Ukjent	5 MW	22 kV

- II. Statnetts presentasjon dialogmøte som viser at mer alle 1000 MW ledig kapasitet er reservert (men mye kan ikke tas i bruk før nye linjer er i drift), og at kapasiteten vil øke med ytterligere 700 MW når Sverige-linja åpnes.

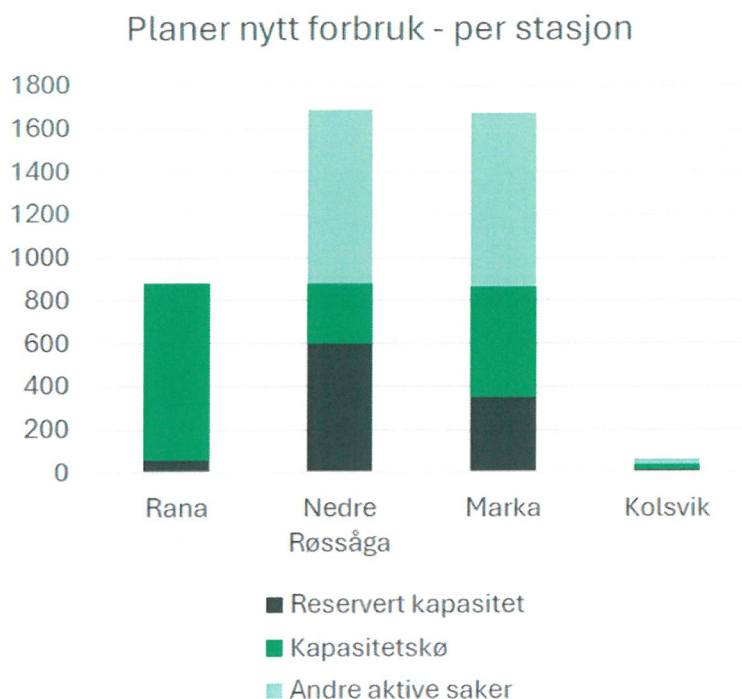

III. KVU Helgeland (okt. 2024) om modne prosjekter i Rana (60 MW)

Tabell 1: Oppsummering av forespørslar om økt forbruk på Helgeland fra Vedlegg 2 i KVU Helgeland

[MW]	Reservert	Kapasitetskø	Sum modne forespørslar	Bestilling under behandling	Ikke moden for kapasitetskø	Sum alle forespørslar
Rana		60	60	385		445
Nedre Røssåga	610	334	944		32	975
Marka	58	805	863		660	1 523
Kolsvik	7	28	35		15	49
Sum	675	1 226	1 901	385	706	2 992

IV. Statnetts presentasjon dialogmøte 12.03.26 om modne prosjekter (+ 800 MW)

V. Utdrag fra Energidepartementets uttalelse til KVV Helgeland (27082025):

«2.4 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring

Departementet understreker viktigheten av at Statnett i den videre prosessen tilpasser nettutviklingen på Helgeland til behovsutviklingen, både når det gjelder omfang, rekkefølge og tidspunkt. En styrke ved konsept 1 er at det er trinnvis og at det gir mulighet for fleksibilitet i gjennomføringen. Dette gjelder ikke bare tiltak som gir økt kapasitet inn til området (trinn 2 og 4), men også tiltak som gir økt kapasitet inn til de enkelte stasjonene (trinn 1 og 3).

I KVV-en har Statnett lagt til grunn at forbruksveksten kommer først i Mosjøen (Marka stasjon). Dersom dette endrer seg, og forbruksveksten i Rana overstiger det som det

planlagte stasjonstiltaket i Rana stasjon legger til rette for, må gjennomføringen av konseptet tilpasses deretter. Det er viktig at foretaket også belyser forhold rundt ny kraftproduksjon i den videre prosessen.»

EUROPOWER

Abonner

Kraftmarked

Statnett tror ikke dagens store hydrogenprosjekter vil bygges – kan frigjøre masse plass i nettkøen

Statnetts Gunnar Løvås tror ikke noen av de store hydrogenprosjektene i dagens nettkø vil bli realisert. De store prosjektene Statnett tror kommer, står ennå ikke i kø.

– Veldig mange prosjekter har trukket seg de siste årene, og vi forventer at flere av de store kommer til å trekke seg. Vi har mest tro på mindre prosjekt som knytter seg til transportsektoren eller lokal industri som benytter hydrogen som råvare, sier konserndirektør for Kraftsystem og Marked i Statnett Gunnar Løvås.

Foto: Jonas Messel Larsen

Jonas Messel Larsen

Publisert 22. september 2025, kl. 05:02

Adresse:

Rådhusplassen 2
Postboks 173,
8601 Mo i Rana

Telefon:

Sentralbordet +47 75 14 50 00

E-post: postmottak@rana.kommune.no
Internett: www.rana.kommune.no

Organisasjonsnummer:

872 418 032